

Súhrnná správa

o kontrolách vykonaných podľa zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení v roku 2005

I. ÚVOD

SIŽP-útvar inšpekcie ochrany vôd (ďalej ÚIOV) ako orgán štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií podľa § 26 ods. 5 písm. c) zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení organizovala a koordinovala v roku 2005 kontroly v podnikoch, na ktoré sa vzťahuje tento zákon.

Koordinované kontroly vykonali odbory inšpekcie ochrany vôd inšpektorátov životného prostredia SIŽP (ďalej OIOV) v spolupráci s orgánmi štátnej správy podľa § 26 ods. 1 písm. f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z., t.j. Inšpektorát práce (IP), Obvodný úrad - Odbor krízového riadenia CO (OKRCO), Regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ), Okresné riaditeľstvo HaZZ (HAZZ) a Obvodný banský úrad (OBÚ). OIOV na koordinované kontroly prizývala aj miestne príslušné obvodné úrady ŽP a krajské úrady ŽP.

V roku 2005 sa takto špecificky zamerané kontroly vykonávali v súlade s PHÚ SIŽP na rok 2005 schváleným MŽP SR v rámci samostatnej hlavnej úlohy – Koordinovaná kontrola podnikov kategórie A a kategórie B podľa zákona č. 261/2002 Z.z.. Pri výbere kontrol sa vychádzalo z celoštátneho registra podnikov kategórie A a kategórie B, ktorý vedie MŽP SR. Zoznam kontrolovaných podnikov v členení podľa územnej pôsobnosti OIOV je v prílohe tejto správy.

II. VÝSLEDKY KONTROL

V roku 2005 vykonali OIOV celkovo 43 koordinovaných kontrol, z toho jedna kontrola bola vykonaná nad rámec schváleného plánu kontrol (*DUNAJPETROL TRADE, a.s. Komárno – Divízia Prístav minerálnych olejov*). Celkovo v podnikoch kategórie A bolo vykonaných 6 kontrol, v podnikoch kategórie B bolo vykonaných 37 kontrol. Koordinované kontroly sa vykonávali v súlade so zákonom č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

Koordinované kontroly v roku 2005 boli zamerané hlavne na dodržiavanie prechodných ustanovení vyplývajúcich z § 31 písm. 1 ods. d) a e) zákona č. 261/2002 Z.z., resp. na plnenie ustanovení cit. zákona v novo zaradených podnikoch, v ktorých ešte kontrola nebola vykonaná. Išlo predovšetkým o podniky kategórie A.

V rámci vykonaných kontrol sa preverovalo, či podnik splnil všetky povinnosti vyplývajúce z ustanovení zákona č. 261/2002 Z.z. a či prijal všetky opatrenia na prevenciu závažných priemyselných havárií s ohľadom na činnosti vykonávané v podniku. Súčasťou koordinovaných kontrol boli aj vizuálne obhliadky zariadení s vybranými nebezpečnými látkami.

1. Rozdelenie podnikov podľa pôsobnosti OIOV a územného členenia SR

Rozdelenie podnikov podľa územnej pôsobnosti OIOV je uvedené v tabuľke č. 1. Z uvedeného prehľadu vyplýva, že najviac podnikov spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. sa nachádza v pôsobnosti OIOV Košice.

tabuľka č. 1

OIOV	podľa plánu koordinovaných kontrol			nad rámec plánu koordinovaných kontrol			celkom spolu
	A	B	spolu	A	B	spolu	
	počet						
BA	1	3	4	1	0	0	5
VPNR	1	6	7	0	0	0	7
ZA	1	9	10	0	0	0	10
BB	1	6	7	0	0	0	7
KE	1	13	14	0	0	0	14
spolu	5	37	42	1	0	0	43

V roku 2005 OIOV vykonali kontroly aj v podnikoch, ktoré boli vyradené zo zoznamu MŽP SR po schválení PHÚ na rok 2005. Ide o nasledovné podniky:

1. *Slovenský hodváb, a.s., Senica* Prvou zmenou bolo preradenie podniku Slovenský hodváb, a.s., Senica (z kategórie B do kategórie A) a druhou zmenou bolo vyradenie podniku z kategórie A, nakoľko:
  - a) prevádzkovateľ vykonal technicko-organizačné opatrenia na zníženie zásob sírouhlika a výrobná prevádzka „výroba granulátu“ bola pri transformačnom procese organizačne zaradená do SLOVKORD, akciová spoločnosť, Senica,
  - b) prevádzkovateľ z dôvodu neefektívnosti výroby viskózového vlákna odstavil predmetnú výrobu, v zostávajúcej výrobe používa vybrané nebezpečné látky, ktorých celkové množstvá nedosahujú prahové hodnoty podľa zákona č. 261/202 Z.z. a súčet pomerných množstiev dvoch alebo viacerých vybraných nebezpečných látok je menší ako jedna
2. *Považské chemické závody, a.s. v konkurze Žilina*, nakoľko znížili množstvo vybraných nebezpečných látok pod prahovú hodnotu A.
3. *Lepidlá, s.r.o Strážske* bol vyradený na základe oznámenia o trvalom zastavení výroby k 30.6.2004 (ukončenie prevádzkovania výroby formalínu, pričom časť výrobného zariadenia je od 1.7.2004 v prevádzke spoločnosti *DIAKOL Strážske, s.r.o.*).
4. *Chemko a.s. Strážske* bol vyradený, nakoľko dňom 1.12.2004 sa na základe množstva prítomných nebezpečných látok bol preradený z kategórie B do kategórie A a k 1.6.2005 znížilo množstvo prítomných nebezpečných látok pod limitnú hodnotu pre zaradenie do kategórie A ako dôsledok postupného odpredaja a zneškodňovania nepredajných zásob skladovaných výrobkov pri trvalom zastavení výroby.
5. *Aquachémia, a.s.r.o. Žilina* bol preradený z kategórie B do kategória A na základe zníženia množstva vybraných nebezpečných látok,

Rozdelenie podnikov podľa územného členenia SR je uvedený v tabuľke č.2. Najviac podnikov kategórie B bolo kontrolovaných v okrese Michalovce (9 podnikov).

tabuľka č. 2

kraj	okres	kategória		spolu
		A	B	
Bratislava	Bratislava	0	2	2
	Senica	0	1	1
Trnava	Dunajská Streda	1	0	1
	Hlohovec	1	3	4
Nitra	Komárno	1	0	1
	Šaľa	0	1	1
	Levice	0	1	1
Trenčín	Bánovce ^{nad} / Bebravou	0	1	1
	Ilava	0	1	1
	Púchov	0	2	2
	Prievidza	0	2	2
Žilina	Dolný Kubín	1	0	1
	Martin	0	1	1
	Turčianske Teplice	0	1	1
	Ružomberok	0	1	1
	Žilina	0	3	3
Banská Bystrica	Banská Bystrica	1	0	1
	Brezno	0	1	1
	Detva	0	1	1
	Poltár	0	1	1
	Žarnovica	0	1	1
Prešov	Prešov	0	1	1
	Vranov ^{nad} /Topľou	0	1	1
Košice	Košice	0	1	1
	Košice - okolie	0	1	1
	Michalovce	0	9	9
	Trebišov	1	0	1
spolu		6	37	43

2. Umiestnenie podnikov k okoliu, životnému prostredia a povodí riek

Rozdelenie podnikov ich opis a umiestnenie k okoliu, životnému prostrediu a podľa povodí riek s predpokladom ovplyvnenia hraničného profilu sú uvedené v tabuľkách č.3, 4, 5.

Z kontrol vyplynulo, že podniky spadajúce pod zákon č.261/2002 Z.z. sú zväčša umiestnené v priemyselných zónach a nenachádzajú sa v CHKO. V CHVO Žitný ostrov sú umiestnené podniky Slovnaft, a.s. Bratislava, EASTERN SUGAR, a.s. Dunajská Streda. Prehľad o umiestnení podnikov je uvedený v tabuľke č. 3.

tabuľka č. 3

OIOV	priemyselná zóna	obytná zóna	CHVO	CHKO	lesy	poľnohosp. pôda
	počet					

BA	2	1	2	0	0	0
VPNR	5	2	0	0	0	0
ZA	5	2	0	0	3	0
BB	1	4	0	0	0	2
KE	14	0	0	0	0	0
spolu	27	9	2	0	3	2

Územie SR je súčasťou povodia Dunaja a Visly. Do povodia rieky Dunaj (úmorie Čierneho mora) patrí oblasť povodia Dunaj, Váh, Hron, Bodrog a Hornád, do povodia rieky Visly (úmorie Baltského mora) patrí oblasť povodia Dunajca a Popradu. V povodí Dunajca a Popradu sa nenachádzajú podniky spadajúce pod zákon č. 261/2002 Z.z.. Rozdelenie podnikov v členení podľa povodí je uvedené v tabuľke č. 4. a v tabuľke 5 sú uvedené podniky, ktoré môžu ovplyvniť hraničný profil a mať cezhraničné účinky.

tabuľka č. 4

povodie rieky	kategória A	kategória B	spolu
	počet		
Dunaj			
čiastkové povodie Dunaj	2	2	4
čiastkové povodie Morava	0	1	1
Váh			
čiastkové povodie Váh	2	13/*	15
čiastkové povodie Nitra	0	3	3
Hron			
čiastkové povodie Hron	1	3	4
čiastkové povodie Ipľa	0	2	2
Bodrog			
čiastkové povodie Bodrogu	1	10	11
Hornád			
čiastkové povodie Hornádu		3	3

/* = Slovnaft, a.s. Bratislava, terminál Kľačany, produktovod PS 21 Kľačany sa nachádza v čiastkovom povodí rieky Nitry, avšak odpadové vody z areálu sú odvádzané do povodia rieky Váh (rieka Váh)

tabuľka č. 5

povodie rieky (názov hraničného toku)	kategória A	kategória B	spolu
	počet		
Dunaj (Dunaj, Morava)	1	2	3
Hron (Ipeľ, Slaná)	0	1	1
Bodrog (Bodrog)	0	3	3
Hornád (Bodva, Hornád, Tisa, Uh, Latorica)	0	1	1

3. Rozdelenie podnikov podľa ekonomických činností

Rozdelenie podnikov podľa ekonomických činností (OKEČ – číslo odvetvovej klasifikácie ekonomických činností podľa vyhl. ŠÚ SR č. 552/2002 Z.z., ktorou sa vydáva štatistická odvetvová klasifikácia ekonomických činností) je uvedený v tabuľke č. 6. Ako vyplýva z uvedeného tabuľkového prehľadu v roku 2005 koordinované kontroly boli vykonané hlavne podnikoch chemického priemyslu a výroby rafinovaných ropných produktov.

tabuľka č. 6

OKEČ	priemysel	A	B	spolu
		počet		
15.83	výroba cukru	1	0	1
21.	výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera	0	2	2
23.20	výroba rafinovaných ropných produktov	0	9	9
24.00	výroba chemikálií a chemických výrobkov	1	10	11
24.4	výroba farmaceutických prípravkov, chemických produktov a produktov z rastlín na lekárske účely	1	1	2
24.70	výroba chemických vlákien	0	1	1
25.11	výroba gumových pneumatík a duší	0	2	2
26.13	výroba skla	0	1	1
27.10	výroba železa, ocele a ferozliatin	1	1	2
29.62	výroba zbraní a munície	0	1	1
51.51	veľkoobchod s pevnými, kvapalnými a plynými palivami a súvisiacimi produktmi	2	2	4
52.48	skladovanie, plnenie a doprava technických plynov	0	1	1
60.30.1	potrubná doprava ropovodom	0	3	3
63.	vedľajšie pomocné činnosti v doprave	0	2	2
70.2	prenájom vlastných nehnuteľností	0	1	1
spolu		6	37	43

OKEČ – číslo odvetvovej klasifikácie ekonomických činností (Vyhl. č. 552/2002 Z.z., ktorou sa vydáva štatistická odvetvová klasifikácia ekonomických činností)

4. Spolupráca orgánov štátnej správy pri výkone koordinovaných kontrol

Spoluprácu OŠS pri vykonávaní koordinovaných kontrol možno vyhodnotiť ako uspokojivú, aj keď oproti roku 2004 došlo v niektorých prípadoch k jej zhoršeniu. Neúčasť OŠS pri výkone koordinovanej kontroly zdôvodňovali tým, že vykonávali kontroly podľa vlastných plánov aj napriek tomu, že v schválenom pláne boli zohľadnené požiadavky jednotlivých OŠS. Bezproblémová spolupráca OŠS pri vykonávaní koordinovaných kontrol bola iba v podnikoch, ktoré sú v pôsobnosti OIOV Bratislava.

Prehľad o účasti orgánov štátnej správy na koordinovaných kontrolách uvedený v tabuľke č. 7.

tabuľka č. 7

OIOV	koordinované kontroly						
	spolu	účasť na kontrole					neúčasť na kontrole
		IP	OKRKO	HaZZ	RÚVZ	ŠBÚ	
počet							
BA	3+2/*	3	3	3	3	1	0
VP NR	6+1/*	6	6	6	4	0	2 x RÚVZ
ZA	10	8	9	9	7	1	2 x IP, 1 x OKRKO, 1 x HaZZ, 3 x RÚVZ 1 x OBÚ
BB	7	7	7	5	7	0	2 x HaZZ
KE	13+1/*	11	12	9	9	1	4 x HaZZ 1 x OKRKO 2 x IP 4 x RÚVZ
spolu	39+4/*	35	37	33	30	3	4 x IP 2 x OKRKO 6 x HaZZ 9 x RÚVZ 1 x OBÚ

/* kontroly vykonali iba OIOV, nakoľko podniky znížili množstvo vybraných nebezpečných látok pod prahovú hodnotu A a boli vyradené, resp. podniky boli vo výstavbe.

Na koordinované kontroly okrem orgánov štátnej správy, ktoré sú uvedené v § 26 ods. 1 písm. d), f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z. prizývali OIOV aj obvodné úrady ŽP aj krajské úrady ŽP, ktoré sa zúčastnili zahájenia kontroly a vizuálnej obhliadky zariadení s vybranými nebezpečnými látkami. Prehľad o ich účasti na kontrolách je uvedený v tabuľke č. 8.

tabuľka 8

OIOV	koordinovaných kontrolách								
	kontroly spolu			účasť KÚŽP			účasť ObÚŽP		
	kat. A	kat. B	spolu	kat. A	kat. B	spolu	kat. A	kat. B	spolu
počet									
BA	1	2	3	1	2	3	1	2	3
VPNR	1	6	7	1	6	7	1	6	7
ZA	1	9	10	1	8	9	1	7	8
BB	1	6	7	1	3	4	0	4	4
KE	1	13	14	0	7	7	1	11	12
spolu	5	36	41	4	26	30	4	30	34

Orgány štátnej správy uvedené v § 26 ods. 1 písm. f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z. vykonali v roku 2005 v rámci koordinovaných kontrol aj kontroly podľa osobitných predpisov. Prehľad o kontrolných zisteniach a uložených opatreniach je uvedený v tabuľke č. 9.

tabuľka č. 9

OIOV	IP	OKRKO	HaZZ/	RÚVZ	OBÚ
	35 kontrol	37 kontrol	33 kontrol	30 kontrol	3 kontroly

	výsledok kontroly		výsledok kontroly		výsledok kontroly		výsledok kontroly		výsledok kontroly	
	opatr.	pokuta	opatr.	pokuta	opatr.	pokuta	opatr.	pokuta	opatr.	pokuta
	počet									
BA	2	0	3	0	0	0	3	0	0	0
VPNR	6	0	1	0	2	1	0	0	0	0
ZA	103	1	0	0	178	3	5	0	0	0
BB	129	0	0	0	52	0	3	0	0	0
KE	10	0	0	0	4	0	3	0	0	0
spolu	250	1	4	0	236	4	14	0	0	0

5. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie A

Kontroly v podnikoch kategórie A v roku 2005 boli vykonané v 5 podnikoch na základe schváleného plánu kontrol a v 1 podniku (*DUNAJPETROL TRADE, a.s. Komárno - Divízia Prístav minerálnych olejov*) mimo plánu kontrol na základe informácie IP Nitra.

Z vykonaných koordinovaných kontrol v 5 podnikoch kategórie A vyplýva, že podniky si splnili povinnosti vyplývajúce z ustanovení zákona č. 261/2002 Z.z., okrem:

- 2 podnikov, ktoré neustanovili odborne spôsobilú osobu v súlade s podľa § 12 ods. 3 zákona č. 261/2002, a neoznámil príslušnému ObÚŽP - porušenie § 11 ods. 1 a ods. 6 zákona č. 261/2002 Z.z..
- 2 podniky nemali vypracované havarijné plány čím porušili § 18 a § 31 ods. 1 písm. d) 2. bodu zákona č. 261/2002 Z.z.
- 1 podnik nemal vykonané hodnotenie rizika - porušenie § 6 a § 31 ods. 1 písm. d) 1. bodu zákona č. 261/2002 Z.z.,
- 1 podnik nepredložil podklady na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva príslušnému ObÚ OKR - porušenie § 19 a § 31 ods. 1 písm. d) 3. bodu zákona č. 261/2002 Z.z.,
- 1 podnik nezabezpečil záchrannú službu - porušenie § 21 a § 31 ods. 1 písm. d) 4. bodu zákona č. 261/2002 Z.z..

6. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie B

Kontroly v podnikoch kategórie B v roku 2005 boli vykonané v 36 podnikoch, kde už kontrola bola vykonaná v roku 2004 a v 1 podniku (*FLAGA SLOVPLYN, s.r.o. prevádzka Leopoldov*) bola kontrola vykonaná prvýkrát.

Z vykonaných kontrol v podnikoch kategórie B vyplýva, že podniky si splnili povinnosti vyplývajúce z ustanovení zákona č. 261/2002 Z.z., okrem:

- 1 podnik nevypracoval hodnotenie rizika, čím porušil ustanovenie § 31 ods. 1 písm. d) bod. 1 zákona č. 261/2002 Z.z. v súlade s § 6 zákona a 31 č. 261/2002 Z.z.,
- 1 podnik nezabezpečil informovanie verejnosti, čím porušil ustanovenie § 31 ods. 1 písm. d) bod 5. v spojitosti s § 22 a § 23 zákona č. 261/2002 Z.z...

III. POSUDZOVANIE BEZPEČNOSTNÝCH SPRÁV

SIŽP ako orgán štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií podľa § 26 ods. 5 písm. e) zákona č. 261/2002 Z.z. dáva vyjadrenia k bezpečnostnej správe.

Na SIŽP bolo v roku 2005 zaslaných 31 bezpečnostných správ, okrem bezpečnostnej správy *Petrochema a.s. Dubová*, ktorú obvodný úrad ŽP Brezno vzhľadom na jej nedostatočný rozsah vrátil priamo na jej dopracovanie.

SIŽP sa pri posudzovaní bezpečnostných správ vyjadrovala k spracovaniu časti ŽP. Na základe predložených bezpečnostných správ možno konštatovať, že boli vypracované na veľmi rozdielne úrovni a vo všetkých prípadoch SIŽP požadovala ich doplnenie. K najčastejšiemu nedostatku, ktoré sa vyskytovali v predložených bezpečnostných správach v časti ŽP možno zaradiť nepopísanie :

- povrchových a podzemných vôd, vodných zdrojov, vodných diel a CHVO, ktoré by mohli byť priemyselnou haváriou ohrozené,
- geologických, hydrologických a hydrogeografických údajov, tieto boli popisované veľmi všeobecne, bez náležitého konkretizovania stavu v dotknutej lokalite,
- systému detekcie toxických únikov vybraných nebezpečných látok (VNBL) do vody (odpadových vôd), pôdy a horninového prostredia
- činností, týkajúcich sa odstraňovania, zneškodňovania, zberu prípadne opätovného použitia VNBL uniknutých pri závažnej priemyselnej havárii.
- chránených území, z hľadiska spracovania v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny,
- zaradenia lokality organizácie z hľadiska oblastí riadenia kvality ovzdušia, vyžadujúce si osobitnú ochranu ovzdušia.
- posúdenia lokality z hľadiska seizmicity

III. ZÁVER

OIOV v roku 2005 vykonali celkovo 43 koordinovaných kontrol v podnikoch podľa zákona č. 261/2002 Z.z., z toho 6 kontrol v podnikoch kategórie A a 37 kontrol v podnikoch kategórie B.

Z vykonaných koordinovaných kontrol podľa zákona č. 261/2002 Z.z. v roku 2005 vyplynulo, že z celkového počtu 43 podnikov si 39 podnikov splnilo povinnosti, ktoré im vyplývali z cit. zákona.

Za porušenie ustanovení zákona č. 261/2002 Z.z. OIOV uložia 4 podnikom (2 podniky kategória A a 2 podniky kategórie B) pokutu podľa § 29 zákona č. 261/2002 Z.z. a súčasne uložia daným podnikom aj opatrenia na nápravu následkov protiprávneho konania podľa § 29 ods. 6 zákona č. 261/2002 Z.z..